

Rikosilmoitusten laatu Lounais-Suomen poliisilaitoksella

Kirjaamisen tai esikäsittelyn jälkeen keskeytettävät tai muuten päätettävät ilmoitukset

Markku Kuisma

10/2023

TIIVISTELMÄ

Tekijä: Markku Kuisma

Julkaisun nimi: Rikosilmoitusten laatu Lounais-Suomen poliisilaitoksella

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen opinnäyte

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Jussi Hakaniemi ja Juha Nuortama

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tässä opinnäytetyössä oli tarkoituksena selvittää rikosilmoitusten laatua Lounais-Suomen poliisilaitoksella. Rajasin työn koskemaan rikosilmoituksia, jotka keskeytetään tai päätetään heti kirjaamisen jälkeen tai lyhyen esikäsittelyn jälkeen. Opinnäytetyössä käsiteltiin rikosilmoituksen laatua, laatuun vaikuttavia tekijöitä, rikosilmoituksessa esiintyviä ongelmia sekä Poliisihallituksen rikosilmoituksen kirjaamista koskevaa ohjetta. Tämä tutkimus toteutettiin haastattelututkimuksena. Haastateltavina oli yhteensä neljä henkilöä, jotka työskentelevät Turun pääpoliisiasemalla poliisipäivystys-, rikosten esikäsittely- ja analyysitehtävissä.

Tutkimuksen perusteella rikosilmoituksen laadussa on isoja vaihteluja. Yleisimpiä puutteita rikosilmoituksessa ovat ajoneuvo-, osoite- ja asianosaisten yhteystietojen puuttuminen. Rikosilmoituksissa olevat virheet ovat osin samoja kuin ilmoituksista puuttuvat asiat eli virheet osoitteissa, rekisteritunnuksissa, tilinumeroissa ja puhelinnumeroissa. Rikosilmoitusten laatuun vaikuttaa eniten kirjaavan poliisin osaamistaso ja monipuolinen työkokemus, asennoituminen työhön ja esihenkilötyö. Rikosilmoituksen laadulla on suuri merkitys haastateltavien työhön, huonolaatuinen rikosilmoitus moninkertaistaa työmäärän. Tutkimuksen perusteella poliisilaitoksella 1.4.2023 tehty uudistus sähköisten ilmoitusten kirjaamisvastuun jakamisesta yleispoliisiasemille on huonontanut rikosilmoitusten laatua. Tutkimuksen perusteella rikosilmoitusten laadun parantamiseksi on panostettava rikosilmoituksen kirjaamisen koulutukseen. Kehittämisehdotuksena haastatteluista nousi esiin myös jonkinlaisen palautekanavan tms. käyttöön ottaminen, jossa työntekijän on helppo antaa palautetta ilmoituksissa havaituista puutteista sekä virheistä ja tieto saavuttaisi alkuperäisen kirjaajan, tämä parantaisi palautteen kattavuutta ja tätä kautta oppimista, joka taas parantaisi osaltaan rikosilmoitusten laatua.

Sivumäärä: 31

Tarkastuskuukausi ja vuosi: lokakuu 2023

Avainsanat: esihenkilötyö, koulutus, kvalitatiivinen tutkimus, laatu, ohjeistus, rikosilmoitus

ABSTRACT

Author: Markku Kuisma

Title of publication: The quality of crime reports at the Southwest Finland Police Department

Type of thesis: Research-based thesis

Publicity: Public

Supervisor: Jussi Hakaniemi, Juha Nuortama

Degree: Bachelor of police services

The purpose of this thesis was to investigate the quality of crime reports at the Southwest Finland Police Department. The study was delimited to cover crime reports that are either suspended or concluded immediately after recording or after a short initial processing. The thesis addressed the quality of crime reports, factors influencing quality, problems occurring in crime reports, and the guidelines provided by the Police Administration regarding the recording of crime reports. This research was conducted as an interview study. A total of four individuals were interviewed, who work at the Turku Main Police Station in police duty, preliminary processing of crimes, and analysis tasks.

Based on the research, there is significant variation in the quality of crime reports. The most common deficiencies in crime reports are the absence of vehicle, address, and contact information for parties involved. Errors in crime reports are partly the same as missing information, including mistakes in addresses, license plate numbers, account numbers, and phone numbers. The quality of crime reports is primarily influenced by the skill level and diverse work experience of the police officer responsible for recording, their attitude towards the job and supervisor work. The quality of the crime report significantly affects the work of the interviewees, as a poor-quality crime report multiplies their workload. According to the research, the reform implemented at the police department on April 1, 2023, which divided the responsibility for recording electronic reports to general police stations, has had a negative impact on the quality of crime reports. Based on the research, improving the quality of crime reports requires an investment in training for recording crime reports. As a development suggestion, the interviews also highlighted the need for implementing some form of feedback channel where employees can easily provide feedback on deficiencies and errors observed in the reports, and this information would reach the original recorder. This would enhance the comprehensiveness of feedback and, consequently, learning, which, in turn, would improve the quality of crime reports.

Pages: 31

Month and year of review: 10/2023

Keywords: supervisor work, education, qualitative research, quality, instructions, crime report

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
1.1 Johdatus aiheeseen	2
1.2 Käsitteet	4
2 AIHE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	5
3 TIETOPERUSTAN ESITTELY	6
3.1 Esitutkintalaki (ETL).....	7
3.2 Poliisihallituksen ohje: Tietojen kirjaaminen poliisiasian tietojärjestelmään (PATJA), 2020/2013/5231 (PATJA-ohje)	7
3.3 Laatu	9
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	10
4.1 Kvalitatiivinen tutkimus	11
4.2 Haastattelututkimus ja teemahaastattelu	12
4.3 Aineiston analysointi.....	12
4.4 Tutkimuksen eettisyys	13
5 TUTKIMUSTULOKSET	13
5.1 Laatu ja rikosilmoitus	14
5.2 Yleisimmät ongelmat rikosilmoituksissa	18
5.3 Rikosilmoituksen kirjaamisen ohjeistus.....	21
5.4 Rikosilmoituksen kirjaamisen koulutus.....	23
5.5 Esihenkilötyön merkitys	24
6 YHTEENVETO, JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA.....	25
6.1 Yhteenveto rikosilmoituksen laadusta ja siihen vaikuttavista tekijöistä.....	25
6.2 Johtopäätökset tutkimuksesta.....	27
6.3 Pohdintaa	29
LÄHTEET	30
LIITE 1: TEEMAHAASTATTELURUNKO.....	31

1 JOHDANTO

1.1 Johdatus aiheeseen

Poliisiasiain tietojärjestelmä (PATJA) on poliisin perustoiminnan tärkeimpiä järjestelmiä. Patja-järjestelmä on valtakunnallinen järjestelmä, joka on tehty poliisille säädettyjen tehtävien hoitamista varten ja jonne kirjataan poliisille tehdyt ilmoitukset ja niihin tehdyt toimenpiteet. Ilmoitusten kirjaamisessa noudatetaan Poliisihallituksen tekemää ohjetta 2020/2013/5231, tietojen kirjaaminen poliisiasiain tietojärjestelmään (PATJA). Ohjeen on tarkoitus yhdenmukaistaa järjestelmään kirjattavien ilmoitusten kirjaamismenettely ja sisältö. Järjestelmään kirjattu ilmoitus voi olla ainutkertainen dokumentti rikoksesta tai tapahtumasta ja kirjaamishetkellä se voi olla luokiteltu vähäiseksi ja alkutietojen valossa tulee jäämään selvittämättä. Tällainen vähäinen ja yksittäinen järjestelmään kirjattu ilmoitus on kuitenkin paljon enemmän, kuin kirjaajan ehkä kirjaamishetkellä tulee ajatelleeksi. Patja-järjestelmään kirjattu ilmoitus palvelee monenlaisia tarkoituksia. Se on esitutkinnan käynnistämisen perusasiakirja, joten on tärkeää, että ilmoituksen tiedon on kirjattu tarkoituksenmukaisesti ja kattavasti. Myös kaikki ilmoitukseen myöhemmin tehtävät ajantasaiset muutos- ja täydennystiedot vaikuttavat esi- ja poliisitutkinnan oikeellisuuteen sekä asianosaisten ja poliisin omaan oikeusturvaan. Esitutkinnan lisäksi ilmoitus palvelee eri tunnuslukujen muodossa tilastointia sekä rikosten ja tapahtumien sarjoittamista ja analyysitoimintaa. (Poliisihallitus, 2.)

Rikosilmoituksen kirjaamiseen liittyvää ohjeistusta on olemassa paljon, kaikki soveltavat asiaan liittyvät eri puolilla tehdyt ohjeet pohjautuvat alkuperäiseen Poliisihallituksen laatimaan hyvin yksityiskohtaiseen oheistukseen, jota noudattamalla käyttäjän on helppo kirjata Patja-järjestelmään ilmoitus, jossa on vaadittava sisältö niin, että kyseinen ilmoitus täyttää kaikki sille määrätty tehtävänsä. Kaikki Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneet poliisit saavat koulutuksen rikosilmoituksen kirjaamiseen. Samoin kaikki poliisit, jotka ovat valmistuneet koulusta ennen Patja-järjestelmän käyttöönottoa, ovat saaneet koulutuksen kyseisen järjestelmän käyttöön. Erilaista rikosilmoitusten ja Patjan-järjestelmän käyttöön liittyvää koulutusta on aina vuosien varrelle järjestetty eri poliisiyksiköissä. Olen itse saanut poliisikoululla Patja-järjestelmän kouluttajakoulutuksen järjestelmän käyttöönoton jälkeen ja toiminut järjestelmän kouluttajana usean vuoden ajan.

Olen itse tehnyt pitkän uran rikostorjunnan parissa, pääosin erilaisessa vaativassa ja pitkäkestoisessa rikostutkinnassa. Viimeiset kolme vuotta, ennen tämän koulutuksen aloittamista, toimin Lounais-Suomen poliisilaitoksen rikostorjuntasektorilla asiantuntijatehtävässä. Työnkuvani oli rikosten sarjoittaminen, kohdevalinta ja operatiivinen analyysi, sekä näiden asioiden kehittäminen ja kouluttaminen. Rikosten sarjoittamista tein myös tätä ennen useiden vuosien ajan toimiessani ryhmänjohtajana poliisilaitoksen vakavan rikollisuuden toiminnossa JR-tutkintaryhmässä. Ryhmässä tut-

kimme vakavaa, ammattimaista ja järjestäytyntä rikollisuutta, sekä kotimaisia että erityisesti ulkomaalaista liikkuvaa omaisuusrikollisuutta. Olen rikoksia sarjoittaessa käynyt vuosien varrella läpi lukemattomia rikosilmoituksia, varmaankin kymmeniä tuhansia, sekä oman poliisilaitoksen alueen rikosilmoituksia, että koko Suomen alueella kirjattuja rikosilmoituksia. Kun käsitellään rikosilmoitusten laatua ja sisältöä, voin näillä perusteilla pitää itseäni niiden osalta asiantuntijana.

Kaikesta tästä olemassa olevasta ohjeistuksesta ja annetuista koulutuksista huolimatta rikosilmoituksissa esiintyy jatkuvasti samoja ongelmia ja puutteita, suorannaisia virheitä. Kaikki nämä ilmoitusten sisältämät puutteet ja virheet heikentävät kyseisen asian tutkintaa, sekä kaikkien asianosaisten oikeusturvaa, myös asiaa käsittelevien poliisien oikeusturvaa. Puuteiden ja virheiden vuoksi eri tilastot eivät pidä paikkansa, rikoksia on vaikeampi sarjoittaa ja suorittaa rikosanalyysiä, koska ilmoituksissa ei ole syötettynä oikeaa ja täsmällistä tietoa. Joskus kyseessä voi olla yksi, hyvinkin pieni, tarvittava tieto, joka yhdistää sen muihin vastaaviin rikoksiin.

Työni tarkoituksena on selvittää, miksi rikosilmoituksissa on edelleen niin paljon puutteita ja virheitä. Onko tämän hetken voimassa oleva ohjeistus riittävää? Millaista ohjeistusta käyttäjät kaipaavat? Millainen on koulutuksen osuus, onko poliisikoulutuksessa annettava Patja-järjestelmän koulutus riittävää? Millainen on työpaikalla annettava koulutus ja ohjaus? Mikä on esimiesten rooli rikosilmoituksen laadun osalta? Mitä keinoja tarvitaan rikosilmoitusten laadun parantamiseksi. Työstäni tulee olemaan pitkällä aikavälillä hyötyä koko poliisihallinnolle monella eri tavalla.

Kun kirjataan tietoa, olipa se mitä tahansa, poliisihallinnon järjestelmiin, täytyy kirjaajan aina muistaa, että samalla tuotetaan automaattisesti tietoa myös koko poliisiorganisaatiolle sekä muille turvallisuusviranomaisille sekä näiden tahojen analyysitoiminnan käyttöön. Poliisiorganisaation näkökulmasta tiedon tuottaja on jokainen, joka hankkii, saa ja käsittelee tietoa sekä kirjaa sitä poliisihallinnon käytössä oleviin järjestelmiin. Laadukkaat kirjaukset mahdollistavat tehokkaan rikostutkinnan ohella sarjoittamisen, ilmiöiden esiin nostamisen, tiedustelun tehokkaan hyödyntämisen, parempaa johtamista ja osuvampaa resurssien kohdentamista. Tietojohtoinen poliisitoiminta on sitä tehokkaampaa mitä laadukkaammin kaikki kirjaaminen on tehty.

Kaikki analyysityö, rikosten sarjoittaminen ja tilastointi tehdään sen materiaalin pohjalta, mitä kaikki muut poliisi- ja turvallisuusviranomaiset (Tulli, Raja) syöttävät meidän käytössämme oleviin järjestelmiin. Analyysi, sarjoittaminen ja tilastointi onnistuvat sitä paremmin, mitä laadukkaampi materiaali on käytettävänä.

Aihe on ajankohtainen, sillä kaikenlaisen analyysityön merkitys korostuu koko ajan ja on edellytys tietojohtoiselle poliisitoiminnalle. Omalla poliisilaitoksella tutkimuksen ajankohta on erityisen ajankohtainen tälle tutkimukselle, koska juuri tämän vuoden keväällä 1.4.2023 Lounais-Suomen poliisilaitoksella tehtiin päätös, että sähköisten rikosilmoitusten kirjaamisvastuuta siirrettiin Turun ja Porin

poliisipäivystysten lisäksi samaan aikaan perustetuille yleispoliisiasemille eli ns. YPA-asemille. Syynä on viimeisten vuosien aikana runsaasti lisääntyneet sähköiset rikosilmoitukset ja näiden ilmoitusten kirjaamisen ruuhkautuminen. Rikosilmoitukset seisovat järjestelmässä pitkiä aikoja kirjaamatta. Aikaisemmin kasautuneita sähköisiä rikosilmoituksia oli kirjattu ajoittain järjestettyinä ns. kirjaustalkoina, jolloin niitä jaettiin kirjattavaksi lähes kaikkiin poliisilaitoksen tutkintaryhmiin ja osittain työ tehtiin ylityönä. Pääsen tukimaan nyt hyvin tuoreeltaan, mikä vaikutus muutoksella on rikosilmoitusten laatuun sekä miten rikosilmoitusten laatuun vaikuttaa nykyinen, sähköisten rikosilmoitusten suuri määrä.

Aikaisemmin ei ole tehty kuin yksi opinnäytetyö rikosilmoituksen laatuun liittyen.

1.2 Käsitteet

Olen tähän kerännyt työssäni käytettyjä lyhenteitä ja käsitteitä, jotta lukijan on helpompi ymmärtää tekstiä.

- PATJA, Poliisiasiantietojärjestelmä, jossa rikosilmoitukset kirjataan, käsitellään ja päätetään.
- Tutkintamuistio, Patja-järjestelmässä oleva muistio, johon ilmoituksen kirjaaja ja muut asiaa käsittelevät voivat kirjata omia mielipiteitään, asiaa koskevia viiheitä ym. Muistion sisältö vastaa muistiinpanoja, eikä se luonteensa mukaan ole julkinen, edes asianosaisjulkinen.
- POLO, Poliisin operatiivinen lomakesovellus, on alun perin poliisin ajoneuvopäätteille kehitetty sähköinen lomakejärjestelmä, jolla kirjataan sakkoja ym. lomakkeita. Nykyään järjestelmällä voi kirjata myös rikosilmoituksen, joka siirtyy Patja-järjestelmään, mutta Polossa ei voi jatko käsitellä ilmoituksia eli tehdä lisäyksiä, korjauksia tai päätöksiä, vaan ne tehdään Patjassa.
- P-tunnus, jokaisen poliisin tietojärjestelmiä käyttävän henkilön yksilöivä tunniste
- SIS-kuulutus, Schengen-järjestelmän etsintäkuulutus (Schengen Information System), EU- ja Schengen sopimukseen kuuluvien maiden tietojärjestelmä.
- ATJ, Ajoneuvotietojärjestelmä, Traficomin ylläpitämä
- REK, Rikosten esikäsittely-yksikkö, Lounais-Suomen poliisilaitoksella rikosilmoituksia esikäsittely-yksikkö, joissain laitoksissa vastaava yksikkö on EKY, esikäsittely-yksikkö.
- YPA, Yleispoliisiasema, on poliisiasema malli, jossa ei ole erikseen valvonta- ja hälytystehtäviä hoitavia poliiseja tai rikostutkintatehtäviä hoitavia poliiseja, vaan kaikki työntekijät tekevät kaikkia töitä.
- Pouta, Järjestelmä, jonka avulla poliisi vastaanottaa asiakkailta valvontakamera- ym. materiaalia heille s-postilla lähetetyn linkin avulla.

2 AIHE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tämän työn päätavoitteena on rikosilmoitusten laadun parantaminen. Sen vuoksi tulee selvittää, miksi kaikesta ohjeistuksesta ja koulutuksesta huolimatta rikosilmoitusten kirjaamisessa ja jatkokäsittelyssä on edelleen niin paljon ongelmia ja virheitä. Mistä tämä johtuu, onko oheistusta tai koulutusta muutettava? Mikä on esihenkilöiden osuus?

Opinnäytteen selvitystyöstä on tarkoitus rajata pois rikosilmoitukset, jotka siirtyvät kirjaamisen ja esikäsittelyn jälkeen esitutkintaan eri tutkintaryhmiin. Esitutkintaan meneviä ilmoituksia täydennetään paljon ja useinkin pitkällä aikavälillä ja niiden laatu on yleensä selvästi parempi kuin nopeasti päätettävien ilmoitusten. Tutkimus on rajattu koskemaan Lounais-Suomen poliisilaitosta ja Turun pääpoliisiasemaa, jonne poliisilaitoksen rikosten esikäsittely-yksikkö (REK) on sijoitettu. Rikosten esikäsittely-yksikön nimiin kirjataan lähes kaikki ilmoitusvaiheessa pimeänä olevien rikosten ilmoitukset. Työn on tarkoitus rajoittaa koskemaan rikosilmoituksia, jotka heti kirjaamisen jälkeen keskeytetään tai joihin lyhyen esikäsittelyn jälkeen tehdään päätös joko tutkinnan keskeyttämisestä tai jollain perusteella tutkinta päätetään. Suurimpaan osaan päivittäisistä rikosilmoituksista tehdään tutkinnan keskeytys- tai muu päätös joko heti ilmoituksen kirjaamisen yhteydessä tai sitten lyhyen esikäsittelyn jälkeen. Näissä rikosilmoituksissa on selvästi eniten ongelmia. Eniten alttiina pysyvälle virheelle on rikosilmoitus, joka päätetään heti kirjaamisen yhteydessä. Jos tässä tehdään virhe, sitä on enää erittäin vaikea havaita sekä korjata. Esikäsittelyn yhteydessä on tarkoitus suorittaa tutkinnan alkutoimia, kuten tiedusteluja, rekisteritarkastuksia, materiaalityöntöjä ja lisäselvityksiä sen selvittämiseksi, onko asiassa edellytyksiä esitutkinnan jatkamiselle sekä täydentää ilmoituksen tietoja. Esikäsittelyn yhteydessä on vielä mahdollisuuksia puuttua rikosilmoitusten laatuun tekemällä tarvittavat muutokset ja korjaukset.

Työn ensisijainen kohderyhmä on rikosilmoituksia kirjaavat, esikäsittelevät ja päättävät sekä näistä kaikista vastaavat esihenkilöt. Kyseessä on suuri joukko valvonta- ja hälytystoiminnan sekä rikostorjunnan henkilöstöä sekä heidän esihenkilönsä. Työn toissijainen kohderyhmä on rikostutkintaa sekä rikosanalyysiä tekevät henkilöt eli ne henkilöt, jotka käyttävät tätä edellisen ryhmän tuottamaa materiaalia työssään. Isossa kuvassa kohderyhmä on koko poliisihallinto. Kun ennen rikosilmoituksen päättämistä siihen kirjataan kaikki ohjeen mukainen sisältö, syntyy laadukas rikosilmoitus, josta on apua koko poliisihallinnolle mahdollisesti hyvinkin pitkän ajan keskeyttämisen jälkeen tapahtuvaa esitutkintaa varten sekä myös tilastoja, rikosten sarjoittamista ja rikosanalyysiä varten.

Tutkimuskysymykset:

1. Millainen on tämän hetken rikosilmoitusten laatu?
2. Mitkä ovat yleisimmät ongelmat rikosilmoitusten sisällössä?

3. Mitä mieltä ollaan rikosilmoituksen kirjaamisen ohjeistuksesta?
4. Millainen on rikosilmoituksen kirjaamisen kouluttamisen taso?
5. Mikä on esihenkilöiden osuus ilmoituksen laadussa?

Työssäni on tarkoituksena haastatella päivittäin rikosilmoituksia käsitteleviä poliisihenkilöitä ja selvittää, mitä he ajattelevat yllä mainituista asioista. Rikosilmoitusta ja niiden laatua tullaan käsittelemään viiden eri teeman avulla. Teemat ovat laatu, yleisimmät ongelmat, ohjeistus, koulutus ja esihenkilötyö. Tarkoitus on mahdollisia jatkotoimenpiteitä tai jatkotutkimusta varten selvittää, mitä olisi tehtävä rikosilmoitusten laadun parantamiseksi?

3 TIETOPERUSTAN ESITTELY

Opinnäytetyön tietoperusta pohjautuu suurelta osin Poliisihallituksen ohjeeseen Tietojen kirjaaminen poliisiasian tietojärjestelmään (PATJA), 2020/2013/5231 sekä myös lakipohjaisesti Esitutkintalakiin (ETL). Kyseisestä materiaalista löytyy kaikki olennainen tietopohja rikosilmoituksen kirjaamisen perusteista ja tarvittava tieto siitä, ilmoituksen kirjaamisen prosessista ja mitä ilmoituksen pitää sisältää.

Tutkimuksellisen työn osalta tietoperustana tullaan käyttämään Pertti Alasuutarin kirjoittamaa kirjaa Laadullinen tutkimus (Alasuutari 1999) sekä Jari Eskolan ja Juha Suorannan kirjoittamaa kirjaa Johdatus laadulliseen tutkimukseen (Eskola ym. 1998).

Laadun osalta työn tietoperustana tullaan käyttämään Herkko Pesosen kirjoittamaan kirjaa Laatu - Asiantuntijaorganisaation laatuopas (Pesonen 2007).

Rikosilmoituksen laatuun liittyen on tehty aiemmin yksi tutkimus, johon olen tutustunut. Kyseessä on Olli Kettusen ja Joni Marttilan poliisin AMK-tutkinnon opinnäytetyö vuodelta 2018, Rikosilmoituksen laatu, Rikostutkijoiden näkemyksiä rikosilmoitusten laadusta Jyväskylän ja Seinäjoen poliisiasemilla. Kyseisessä tutkimuksessa on käsitelty kahden poliisiaseman kenttäpartioiden kirjaamien rikosilmoitusten laatua kyseisten poliisiasemien rikostutkijoiden näkökulmasta, joten siinä on käsitelty niiden rikosilmoitusten laatua, jotka on rajattu pois minun opinnäytetyöstäni. Mitään vastaavaa tutkimusta ei ole tehty keskeytettävien ja muuten päätettävien rikosilmoitusten osalta.

Työssä on tarkoitus käyttää osittain tietoperustana myös omaa työelämässä syntynyttä asiantuntijuutta, jota itselläni on rikostutkinnassa kertynyt yli 25 vuoden ajalta.

3.1 Esitutkintalaki (ETL)

Rikosilmoituksen kirjaamisen perusteet tulevat esitutkintalaista. Kun esitutkintaviranomaiselle ilmoitetaan rikos tai tapahtuma, jota ilmoittaja epäilee rikokseksi, ilmoitus on viipymättä kirjattava. Jos ilmoitus on epäselvä tai puutteellinen, ilmoituksen tekijää on tarvittaessa kehotettava täsmentämään tai täydentämään sitä. (ETL 3 luku 1 §.)

Esitutkintalaissa rikosilmoituksen kirjaamisen kynnyks on asetettu mahdollisimman alas. Rikosilmoitusta kirjaavalle henkilölle on jätetty asiassa hyvin vähän harkinnan varaa, sen suhteen, että asiakkaan tekemän ilmoituksen voisi jättää kirjaamatta. Voidaan ennemminkin puhua kirjaamispakosta.

Esitutkintalain 1 luvun 2§ määrittää se, mitä esitutkinnassa on selvitettävä.

Esitutkinnassa selvitetään:

- 1) asian laadun edellyttämällä tavalla epäilty rikos, sen teko-olosuhteet, sillä aiheutettu vahinko ja siitä saatu hyöty, asianosaiset sekä muut syyteharkintaa ja rikoksen johdosta määrättävää seuraamusta varten tarvittavat seikat.

Kyseisessä pykälän 1 kohdassa on lueteltu olennaisesti rikosilmoituksen kirjaamiseen liittyvät asiat. Laadukkaasta rikosilmoituksesta pitäisi löytyä yllä mainitut asiat. Tämä työ on rajattu koskemaan nopeasti kirjaamisen jälkeen keskeytettäviä tai muulla perusteella päätettyjä rikosilmoituksia. Näiden ilmoitusten kirjaamisessa korostuu, se että ilmoitukseen kirjataan ennen päätöstä kaikki olennainen.

3.2 Poliisihallituksen ohje: Tietojen kirjaaminen poliisiasiain tietojärjestelmään (PATJA), 2020/2013/5231 (PATJA-ohje)

Poliisihallituksen laatima rikosilmoituksen kirjaamiseen varta vasten tehty ohje on hyvin perusteellinen, se käsittelee yksityiskohtaisesti kaikki poliisin rikosilmoitusjärjestelmään syöttävät asiat. Tämä oheistus toimii pääosin tämän työ tietopohjana.

Ohjeen yleisen osion mukaan:

Ohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ilmoitusten kirjaamismenettelyä. Yhdenmukaisesti ja laadukkaasti syötetyt perustiedot ja tutkinnan etenemisen aikana tehdyt, ajantasaiset muutos- ja täydennystiedot vaikuttavat osaltaan esi- tai poliisitutkinnan oikeellisuuteen sekä asianosaisten ja poliisin omaan oikeusturvaan (Poliisihallitus, 2). Tässä on tiivistetysti kerrottu laaditun ohjeen tavoite, joka on valtakunnallisesti yhdenmukaistaa rikosilmoitusten kirjaamismenettely ja se mitä ja miten

rikosilmoitukseen kaikki tarvittavat kirjaukset on tehtävä, jotta ilmoitus täyttää sille laissa määritellyt tehtävät ja miten kyseessä on myös kaikkien oikeusturva-asia.

Henkilön, jonka tehtäviin kuuluu ilmoitusten vastaanottaminen ja kirjaaminen, on oltava poliisimies tai muu tehtävään koulutuksen saanut virkamies, jonka on tunnettava Patja-järjestelmä ja osattava käyttää sitä. Ilmoitus kirjataan aina henkilökohtaisella P-tunnuksella. Ilmoituksen kirjannut poliisimies tai muu virkamies vastaa Patjaan tekemistään merkinnöistä tai niiden puuttumisesta. (Poliisihallitus, 3.) Edellä ohjeistetaan rikosilmoitusten kirjaamiseen liittyvä vaatimus ilmoituksia kirjaavan henkilön osaamistasosta. Ilmoituksia ei saa kirjata ilman koulutusta ja riittävää osaamistasoa. Kirjaajan on tehtävä myös ilmoitus aina hänen omilla tunnuksillaan. On kaikkien oikeusturvan kannalta tärkeää, että järjestelmästä on aina selvítettävissä, kuka kyseisen kirjauksen, muutoksen tai korjauksen on tehnyt. Vastuu näistä on aina kirjaajalla ja virkamies tekee kaiken virkavastuulla.

Ennen esitutinnan aloittamista esitutkintaviranomaisen on tarvittaessa selvitettävä rikosepäilyyn liittyvät seikat erityisesti siten, että ketään ei aiheettomasti aseteta rikoksesta epäillyn asemaan ja että asian sitä edellyttäessä voidaan tehdä ETL 3 luvussa tarkoitettu ratkaisu esitutinnan toimittamatta jättämisestä. (Poliisihallitus, 3.)

Asianomistajarikoksissa on asianomistajalle selvitettävä, että esitutkintaa jatketaan vain, jos hän vaatii tekijälle rangaistusta. Jos asianomistajan rangaistusvaatimusta ei ilmoitushetkellä voida saada selville, toimitaan niin kuin vaatimus olisi olemassa. Asianomistaja voi peruuttaa rangaistusvaatimuksensa, minkä jälkeen esitutkinta lopetetaan. Tätä peruuttamisoikeutta asianomistaja voi käyttää vain kerran. (Poliisihallitus, 3.)

Ilmoitus voi olla edellytys myös muiden, lakiin perustuvien oikeuksien toteutumiselle. Näitä ovat esimerkiksi rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain mukaiset korvaukset sekä lähestymiskiellon ja sen valvonnan kannalta oleelliset ilmoitukset. Niissäkin tapauksissa, joissa ilmoitus välittömästi palvelee vain asianomistajan tai hänen oikeudenomistajiensa välitöntä etua, ilmoituksen tiedoilla voi olla muuta, myöhemmin esille tulevaa merkitystä. (Poliisihallitus, 2.)

Kun tapahtumapaikalla on käyty, ilmoituksen kirjaa pääsääntöisesti paikalla käynyt poliisimies. Tällä varmistetaan se, että ilmoitukseen, myös sen tutkintamuistioon, kirjataan mahdollisimman kattavasti poliisimiehen suorittamat toimenpiteet ja havainnot teosta tai tapahtumasta. Tapahtumapaikalla tehdyt havainnot mahdollistavat myös riittävän tarkan tekotapojen ja tekopaikan luokittelun. (Poliisihallitus, 4.)

Ilmoituksen vastaanottajaksi merkitään se poliisin henkilö, jolle ilmoitus asiasta on ensimmäisen kerran tehty. Joissakin tilanteissa koko vastaanottoketjun todentaminen jälkikäteen voi olla tärkeää,

jolloin tämä ketju vastaanottotapoineen ja -aikoineen kirjataan ilmoituksen selostusosaan. (Poliisihallitus, 6.)

Poliisi kirjaa sähköisesti ilmoitettua rikosta tai tapahtumaa koskevat tiedot Patja-järjestelmään tämän ohjeen mukaisesti. Sähköisesti poliisille tulleen rikosilmoituksen ilmoitustavaksi merkitään sähköposti. Ilmoituksen kirjaamisen ohella tulee huolehtia myös muista ilmoitusten vastaanottamiseen liittyvistä toimenpiteistä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä anastettua tai kadonnutta omaisuutta tai asiakirjoja koskevien etsintäkuulutusten tekemiseen viivytyksettä. Poliisin yksiköiden tulee nimetä tarvittava määrä henkilöstöä vastaanottamaan rikosilmoituspostiin tulevia rikosilmoituksia. Postin seuranta tulee järjestää siten, että saapuvat viestit luetaan riittävän usein. (Poliisihallitus, 7.)

3.3 Laatu

Laatu on käsitteenä usein vaikea hahmottaa. Se onkin käsitteenä ongelma. Kun kysyy ihmisiltä, mitä laatu on, saa erilaisia vastauksia. Laatu näyttää kyseistä tuotetta tai palvelua käyttävän henkilön kannalta olevan jotain hyvää. Ei ole olemassa yksiselitteistä laadun määritelmää. Laadun voi nähdä monelta suunnalta, tuotteen, asiakkaan tai ympäristön milloin millaisenakin. (Pesonen 2007, 35.)

Laatukonsultti Herkko Pesosen kirjoittamassa kirjassa (2007, 36) hänen oman määritelmänsä mukaan: "Laatu on kaikki ne ominaisuudet ja piirteet, jotka tuotteella tai palvelulla on ja joilla se täyttää asiakkaan odotuksia, vaatimuksia tai tottumuksia, olivatpa ne ilmaistuja tai piilossa olevia".

Voidaan myös sanoa, että laatu on vaatimustenmukaisuutta. Laatu käsitetään joskus jonakin aivan suurenmoisena, että vasta maailman paras on laatua. Näin ei ole, vaan laatu on sitä, että asiakkaan odotukset toteutuvat. (Pesonen 2007, 36.)

Organisaatio itse päättää, mitkä asiat ovat hyvän laadun kannalta sille tärkeitä ja miten tarkasti ne täytyy määrittää. Organisaatio itse päättää omat toimintatapansa. Tässä kannattaa lähteä liikkeelle kysymällä itseltään: ketä me haluamme palvella ja mitä asiakas haluaa? Näin motivoituu laadun vaatimus. Asiakas on se, joka määrittää laadun. (Pesonen 2007, 38)

Poliisiorganisaatio on oman alansa asiantuntijaorganisaatio. Kansalaiset, niin yksityishenkilöt kuin eri yhdistykset, yritykset ym. ovat poliisin tärkein asiakas. Asiakkaat odottavat poliisilta kaikessa toiminnassa laadukasta palvelua. Tämän vuoksi Poliisihallitus on laatinut niin yksityiskohtaisen Patja-ohjeen, jonka tarkoituksena on yhdenmukaistaa rikosilmoitusten sisältöä ja parantaa sen laatua. Rikosilmoituksen kirjaajan tulee nähdä asiakkaana myös muut poliisiorganisaation työntekijät sekä

myös muut turvallisuusalan organisaatiot mm. tulli ja rajavartiolaitos ja näiden työntekijät, jotka myöhemmin käsittelevät eri tehtävissä kyseistä ilmoitusta, myös he odottavat sen olevan laadukas.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimusmenetelmäksi opinnäytetyöhön olen valinnut kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen ja tutkimusongelmaan olen hakenut vastauksia asiantuntijoiden haastatteluilla. Tutkimuksessa olen käyttänyt tietopohjana haastatteluiden lisäksi myös omaa asiantuntijuutta.

Lähtökohtana on se, että rikosilmoituksen kirjaamisprosessi ja rikosilmoituksen sisältö on ohjeistettu hyvin ja kaikki poliisit ovat saaneet siihen koulutuksen, mutta silti rikosilmoitusten sisällössä esiintyy paljon samoja toistuvia virheitä ja puutteita. Kehittämistyön tavoitteena on rikosilmoitusten laadun parantaminen, josta on hyötyä niin rikosten esikäsittelylle ja esitutkinnalle kuin myös rikosten tilastoinnille, sarjoittamiselle ja analyysille.

Tutkintaongelmaan hain vastauksia laadullisin menetelmin haastatteleamalla. Työssäni oli tarkoitus haastatella vähintään neljää, enintään kuutta alan asiantuntijaa. Haastateltaviksi valitsin Turun pääpoliisiasemalla työskenteleviä kokeneita poliisihenkilöitä, jotka päivittäin kirjaavat ja esikäsittelevät rikosilmoituksia ja heidän esimiehiään sekä myös rikosanalyysiä tekevän henkilön, jotka kuuluivat miehistöön ja alipäälylystään. Halusin vastauksissani vertailla myös työntekijätahon ja esihenkilötahon vastauksia. Haastattelin lopulta neljää eri henkilöä. Neljännen kohdalla vastaukset alkoivat jo olla hyvin samankaltaisia, joten totesin, että uudet haastattelut eivät tuota enää uutta tietoa eli laadullisessa tutkimuksessani oli saavutettu saturaatio eli kylläntyminen. Haastateltavista yksi oli nainen ja kolme olivat miehiä. Haastatelluista yksi työskentelee poliisipäivystystehtävissä, kaksi työskentelee rikosten esikäsittelytehtävissä ja yksi työskentelee operatiivisissa analyysitehtävissä. Kaikilla haastatelluilla oli takanaan paljon erilaisia työtehtäviä poliisissa, niin valvonta- ja hälytyssektorilta kuin rikostorjuntasektorilta. Haastateltavien virkaikä vaihteli reilusta 10 vuodesta aina reiluun 36 vuoteen ja keskimääräinen virkaikä heillä oli n. 25 vuotta.

Koska työssäni haastattelin poliiseja heidän työtehtäviinsä liittyen, tarvitsin sen tekemiseen tutkimusluvan. Tutkimuksessani en käsitellyt henkilötietoja, eikä siinä käsitelty salassa pidettäviä tietoja. Haastattelut tehtiin anonymisti.

4.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Laadullinen tutkimus on merkkien tulkitsemista ja uusien johtolankojen aktiivista tuottamista. Vihjeiden ja johtolankojen pohjalta yritetään päätellä jotain sellaista, joka ei ole havainnoista paljaalla silmällä nähtävissä. (Alasuutari 1999, takakansi.)

Laadullinen analyysi on joissakin suhteissa erilaista kuin määrällinen analyysi. Laadullisessa analyysissä aineistoa tarkastellaan usein kokonaisuutena, sen ajatellaan valottavan jonkin ainutlaatuiseksi ymmärretyn sisäisesti loogisen kokonaisuuden rakennetta. Laadullinen analyysi vaatii tilastollisesta tutkimuksesta poikkeavaa absoluuttisuutta. Kaikki luotettavina pidetyt ja selvitettävään kuvioon tai mysteeriiin kuuluviksi katsotut seikat tulee kyetä selvittämään siten, että ne eivät ole riskitilassa esitetyn tulkinnan kanssa. (Alasuutari 1999, 38.)

Laadullinen analyysi koostuu kahdesta vaiheesta, havaintojen pelkistämisestä ja arvoituksen ratkaisemisesta. Tällaisen erottelun voi tehdä vain analyttisesti, nämä kaksi asiaa nivoutuvat aina toisiinsa. (Alasuutari 1999, 39.)

Havaintojen pelkistämisessä voidaan erottaa kaksi erillistä osaa. Ensin aineistoa tarkastellaan aina vain tietyistä laadullisen tutkimuksen teoreettisen menetelmäopin näkökulmasta. Tällaista erityistä näkökulmaa nimitetään teoreettiseksi viitekehukseksi. (Alasuutari 1999, 79).

Tarvitaan selkeä tutkimusmetodi eli tutkimusmenetelmä, että aineistossa olevat havainnot voidaan erottaa tutkimuksen tuloksista. Metodi koostuu niistä käytännöistä ja operaatioista, joiden avulla tuotetaan havaintoja, sekä niistä säännöistä, joiden mukaan näitä havaintoja voidaan edelleen muokata ja tulkita, niin että voidaan arvioida niiden merkitystä johtolankoina. (Alasuutari 1999, 82.)

Teoreettinen viitekehys määrää sen, millainen aineisto kannattaa kerätä ja millaista menetelmää sen analyysissä käyttää. Teoreettisen viitekehysten ja sen kanssa sopusoinnussa olevan tutkimusmenetelmän valitseminen on siis tärkeä ratkaisu. (Alasuutari 1999, 83.)

Toinen vaihe laadullisessa analyysissä on arvoituksen ratkaiseminen. Vastaavaa vaihetta kutsutaan usein tulosten tulkinnaksi, kun puhutaan kokemusperäisen sosiaalitutkimuksen tutkimusmenetelmistä. Laadullisessa tutkimuksessa arvoituksen ratkaiseminen merkitsee sitä, että tuotettujen johtolankojen ja käytettävissä olevien vihjeiden pohjalta tehdään merkitystulkinta tutkittavasta ilmiöstä. (Alasuutari 1999, 44.)

4.2 Haastattelututkimus ja teemahaastattelu

Haastattelun tavoite on selvittää se, mitä jollakulla on mielessään. Haastattelu on eräänlaista keskustelua, joka tosin tapahtuu tutkijan aloitteesta ja on hänen johdattelemaansa. (Eskola ym. 1998, 85.)

Haastattelun idea on hyvin yksinkertainen ja järkevä. Kun haluamme tietää jotain ihmisestä, mitä hän ajattelee, minkälaisia motiiveja hänellä on jne., niin miksi emme kysyisi sitä häneltä suoraan? (Eskola ym. 1998, 85.) Haastattelu on vuorovaikutusta, jossa molemmat osapuolet vaikuttavat toisiinsa (Eskola ym. 1998, 85).

Teemahaastattelussa haastattelun aihepiirit, teema-alueet, on etukäteen määrätty. Menetelmästä puuttuvat kuitenkin strukturoidulle haastattelulle tyypillinen kysymysten tarkka muoto ja järjestys. Haastattelija varmistaa, että kaikki etukäteen päätetyt teema-alueet käydään haastateltavan kanssa läpi, mutta niiden järjestys ja laajuus vaihtelevat haastattelusta toiseen. Haastattelijalla on jonkinlainen tukilista käsiteltävistä asioista, ei valmiita kysymyksiä. (Eskola ym. 1998, 86.)

Tutkimustyössäni haastattelumuodoksi valikoitu teemahaastattelu ja tutkimusongelmaa lähdin selvittämään viiden eri teeman avulla, jotka ovat laatu, yleisimmät ongelmat, ohjeistus, koulutus ja esihenkilötyö. Nämä viisi teemaan myös muodostavat teemahaastattelujen haastattelurungon. Kaikki haastateltavat saivat ennen haastattelua itselleen teemahaastattelun kysymysrunгон tutustuttavakseen.

4.3 Aineiston analysointi

Laadullisen aineiston analyysin tarkoitus on luoda aineistoon selkeyttä ja siten tuottaa uutta tietoa tutkittavasta asiasta. Analyysilla pyritään tiivistämään aineisto kadottamatta silti sen sisältämää informaatiota eli päinvastoin pyritään informaatioarvon kasvattamiseen luomalla hajanaisesta aineistosta selkeää ja mielekästä. (Eskola ym. 1998, 137.)

Ensimmäinen tehtävä laadullisessa analyysissä on aineiston järjestäminen sen jälkeen, kun se on kerätty, purettu tekstiksi ja valmisteltu teknisesti käsiteltävään muotoon (Eskola ym. 1998, 174).

Ensimmäinen lähestyminen aineistoon kulkee useimmiten tematisoinnin kautta. Aineistosta voi nostaa esiin tutkimusongelmaa valaisevia teemoja. Näin on mahdollista vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä ja ilmenemistä aineistossa. Tekstimassasta on ensin pyrittävä löytämään ja sen jälkeen eroteltava olennaiset aiheet. (Eskola ym. 1998, 174.)

Teemoittelu on suositeltava aineiston analysointitapa jonkin käytännöllisen ongelman ratkaisemisessa. Tällöin tarinoista voi kätevästi poimia käytännöllisen tutkimusongelman kannalta olennaista tietoa. (Eskola ym. 1998, 178.)

Haastattelujen jälkeen litteroin kaikki nauhoittamani haastattelut. Sitten teemoittelin kaiken haastattelumateriaalin jakamalla ne teemahaastatteluissa käytetyn haastattelurungon mukaisiin teemoihin. Haastatteluista on mahdollista nousta esiin uusia teemoja, mutta sellaisia ei näistä haastatteluista noussut, joten teemojen valinta osoittautui kattavaksi. Tutkimukseni varsinaisen analyysin tein sisällönanalyysinä kaikkeen haastattelumateriaaliin. Tutustuin vastauksiin huolellisesti lukemalla ne läpi useaan kertaan ja vertailin niissä esiintyviä yhtäläisyyksiä sekä eroavaisuuksia. Vastauksia vertasin myös teoriaan ja vertailin niiden yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia ennen johtopäätösten tekemistä.

4.4 Tutkimuksen eettisyys

Ennen kuin aloitin tämän opinnäytetyön tekemisen, olen opiskellut TKI-opintoja ja erilaisia tutkimusmenetelmäopintoja. Näiden opintojen avulla sain hyvän tietopohjan tutkimuksen eettisistä suosituksista, miten opinnäyteprosessi etenee ja miten erilaisia menetelmiä käytetään tieteellisessä tutkimuksessa ja mikä tutkimusmenetelmä sopii parhaiten omaan opinnäytetyöhön. Pyrin tutkimuksessani noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä, mikä tarkoittaa rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta koko tutkimusprosessin ajan. Tutkimus suoritettiin teemahaastatteluna. Haastatteluissa kerätyt tiedot käsitellään luottamuksellisesti, eikä niitä luovuteta tämän tutkimuksen ulkopuolelle. Haastattelut suoritettiin ja niitä käsitellään tässä työssä anonymisti niin, että ketään vastaajista ei ole niistä tunnistettavissa. Materiaali säilytetään sähköisesti salasanalla suojattuna. Materiaali säilytetään siihen asti, kunnes opinnäytetyö on hyväksytty ja julkaistu, jonka jälkeen ne hävitetään. Tutkimuksessa ei käsitellä henkilötietoja, eikä salassa pidettäviä tietoja.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä osiossa käyn läpi haastatteluiden perusteella esiin nousseet olennaisimmat tutkimustulokset.

5.1 Laatu ja rikosilmoitus

Yleisesti ottaen laadusta oltiin hyvin yksimielisiä, laatu on hyvin laaja käsite. Se riippuu asiasta ja henkilöstä, joka sitä määrittelee. Laadukas on hyvin tehty, se sisältää kaiken sen mitä ohjeisiin ja määräyksiin on kirjattuna tai on yhdessä sovittu ja luvattu. Nämä tavoitteet määrittelevät laadun.

Laatuun vaikuttaa olemassa olevat ohjeet ja käytänteet, riippuu mitä tavoitellaan, minkälaisista lopputulosta. (H1)

Laadukas on ohjeiden ja määräysten mukainen. (H2)

Laadukas on hyvin tehty, siitä löytyy kaikki, mitä pitää löytyä tai on luvattu. (H3)

Laaja käsite, jokaisella asialla on laatu, on se sitten työ tai materia. (H4)

Laadukkaan rikosilmoituksen sisältö on annettujen ohjeiden mukainen, siinä on kirjattuna kaikki tarvittavat tiedot asian käsittelyä varten, kaikki asianosaiset kaikkine yhteystietoineen, selostusosan tulee olla ajatuksella kirjattu, lukijalle pitää selvittää, mistä on kyse. Jos ilmoitukseen on kirjattu osallisia, ilmoituksessa pitää olla selkeästi avattuna jokaisen osuus asiaan. Äidinkielen pitää olla hyvää, tekstin pitää olla ymmärrettävää kirjoitusvirheistä huolimatta.

Laadukkaassa rikosilmoituksessa on asianosaiset ja heidän yhteystietonsa mahdollisimman monimuotoisesti, puhelinnumerot, sähköpostiosoitteet. Selkeä, ajatuksella rakennettu selostusosa ja luokittelut, kaikki ajoneuvosyötöt, kuulutukset tehty ohjeiden mukaisesti. Silloin se palvelee sarjoitustyötä ja sen on yhdenmukainen muihin nähden. (H4)

Jokaisen kirjaajan pitää tietää Patja-ohje ja ymmärtää mitä eri lokeroihin laitetaan ja miten se pitää kirjata. Äidinkieli pitää olla vähintään virheetöntä ja sisältö pitää olla ymmärrettävää kirjoitusvirheistä huolimatta. Jos kirjataan henkilöitä rikosilmoitukseen, ilmoitukseen pitää olla selvästi avattuna, miten nämä henkilöt liittyvät asiaan. (H1)

Laadukkaassa rikosilmoituksessa on hyvin tehty teonkuvakset ja kaikki ne tiedot, jotka siihen rikokseen olennaisesti liittyy tai siinä ilmoituksessa on olennaisesti tärkeitä asioita. Lukijalle selviää, että mistä on kyse, kuka teki, mitä teki, missä teki, milloin teki jne. (H3)

Laadukas rikosilmoitus on sellainen, missä sen sisältö on oikein, se on sovittujen kirjaimissääntöjen mukainen. (H2)

Rikosilmoituksen laatu Lounais-Suomen poliisilaitoksella tällä hetkellä hyvin vaihtelevaa. Yleisesti laatu on keskitasoltaan kohtuullista. Osa ilmoituksista on laadukasta ja sitten loput ovat selvästi

huonolaatuisia, osa jopa luokattoman huonoja. Osittain rikosilmoituksen huono laatu johtuu sähköisten rikosilmoitusten isosta määrästä, sekä itse sähköisen rikosilmoituksen kirjausjärjestelmästä, joka ei ohjeista riittävästi asiakasta. Osittain huono laatu johtuu tänä vuonna tehdystä uudesta päätöksestä, jossa sähköisiä rikosilmoituksia aloitettiin 1.4 alkaen jakaa kirjattavaksi yleispoliisiasemille (YPA-asemille), joita perustettiin poliisilaitoksella alkuvuodesta.

Yleisellä tasolla ilmoitusten taso kohtuullinen. Uudistusten vuoksi tasosta tullut vaihtelevampaa. (H1)

Rikosilmoitusten laatu on tällä hetkellä tyydyttävää. Osa poliiseista tekee hyviä ilmoituksia ja valtaosa on niitä heikompia, loput ovat sitten huonoja. (H2)

Perusrikosilmoituksen laatu on suhteellisen ok. (H3)

Rikosilmoituksen laatu on vaihtelevaa nykyisin. Paljon on hyvää, mutta sitten on ihan luokatonta, luokattomia rikosilmoituksia, jotka eivät olen minkään ohjeen mukaisia, niistä puuttuu oleellisia seikkoja. (H4)

Rikosilmoitusten laadun osalta kaikki ovat pääosin samaa mieltä, laadun taso on laskenut vuosien varrella. Osittain tähän laskuun on syynä sähköinen rikosilmoitusjärjestelmä ja sen tekemisen helpouden vuoksi määrällisesti merkittävästi lisääntynyt ilmoitusmäärä. Kun aikaisemmin ilmoituksia oli vähemmän, niiden laatuun ehdittiin kiinnittämään paremmin huomiota.

Ilmoitusten laadun muutos on tullut, sanoisin viimeisen viiden vuoden aikana, että se on mennyt merkittävästi huonompaan suuntaan. Sähköinen ilmoitus voi olla osin syynä, että se kopioidaan sinne, mutta näkisin myös, että nämä mitkä otetaan henkilökohtaisesti vastaan, niin niidenkin taso on heikentynyt, sekä äidinkielellisesti, että sisällöllisesti, että ei kysytä siltä ihmiseltä ilmoituksessa vaadittavia seikkoja, vaan otetaan hyvin olemattomat tiedot. Sain pöydälleni parempia ilmoituksia, kun olin aiemmin tutkijana. (H4)

Jos vertaan siihen, kun itse olen ollut perustutkinnassa, niin en muista. että laatu olisi ollut näin heikko, että olisin joutunut kirjaamaan koko rikosilmoitusta alusta asti uudelleen, mitä voisi sanoa nyt, mitä näissä jutuissa joutuu tekemään. (H2)

Ennen ilmoituksen laatuun puututtiin esimiesten toimesta paremmin. Laadussa on tapahtunut ajan kuluessa muutosta, ilmoitusten määrä oli ennen paljon pienempi, joten niiden sisältöön ehdittiin paneutua paremmin. (H1)

Rikosanalyysiä tekevän poliisin mielestä samat virheet ja puutteet esiintyvät rikosilmoituksessa vuodesta toiseen.

Ilmoitusten laatu ei ole merkittävästi muuttunut, samat virheet ja puutteet ovat ilmoituksissa vuosi vuoden jälkeen. (H3)

Rikosilmoituksen laatuun vaikuttaa monet asiat. Rikosilmoituksen kirjaamiseen vaikuttaa paljon poliisin työkokemus ja osaamistaso. Minkälaisia töitä on poliisissa tehnyt, mitä monipuolisemmin on erilaisia työtehtäviä ollut, millaisia asiakaskontakteja on ollut. Poliisin pitää osata kysyä oleelliset asiat rikosilmoitusta tekevältä asiakkaalta.

Poliisin työkokemuksella on iso merkitys, kaikilla asiakaskontakteilla on merkitystä, kaikella sillä, millaista työtä olet tehnyt, että osaa kysyä asiakkaalta oikeita asioita. Myös niitä asioita, joita asiakas ei osaa tai sitten ei halua kertoa. (H1)

Poliisin osaamistaso vaikuttaa ilmoituksen kirjaamiseen, mitä se on tehnyt työkseen, kuinka kauan? Onko ollut rikostutkinnassa töissä, että siellä esim. päivystyksessä osaisi kysyä oleellisia tietoja siltä ihmiseltä. (H2)

Sähköisten rikosilmoitusten suuren määrän takia, niitä on ajoittain kertynyt suuria määriä odottamaan järjestelmään niiden kirjaamista. Aikaisemmin on järjestetty isoja ns. ”kirjaamistalkoita”, joissa ilmoituksia on jaettu kirjattavaksi poliisilaitoksen kaikille tutkintaryhmille. Tänä vuonna 1.4.2023 alkaen sähköisiä rikosilmoituksia on jaettu säännöllisesti kirjattavaksi uusille YPA-asemille. Nyt rikosilmoituksia kirjaa moni henkilö, jonka työnkuvaan tallainen ei ole aiemmin kuulunut. Tällä on selvästi ollut vaikutusta työmotivaation laskuun, osa kirjaamiseen määrätystä ilmeisesti kokee, että he joutuvat tekemään työtä, joka ei heille kuulu.

Sähköisiä rikosilmoituksia on jaettu kirjattavaksi YPA-asemille. Joillekin on tarkoitus vain tehdä työ nopeasti, ei tunneta vastuuta siitä, mitä ilmoitukselle hän käsiensä jälkeen tapahtuu. (H1)

Kun ilmoituksia on jaettu esim. YPA-asemille, niin tulee tunne, turhautuminen, että joudut tekemään työtä, joka ei kuulu sinun varsinaiseen työnkuvaan, niin ne kirjataan sitten vähän vasemmalla kädellä. (H2)

Siihen vaikuttaa, että 1.4 tänä vuonna aloittivat yleispoliisiasemat (YPA), ilmoituksen kirjauspäähän tuli hyvin paljon sellaisia ihmisiä, jotka eivät ole aiemmin niitä työkseen kirjannut, mitkä ovat vuosikausia tehneet jotain mm. kenttätyötä, liikennevalvontaa tms. työtä ja sitten he ovat yhtäkkiä ruvenneet kirjaamaan, niin he eivät tiedä, mitä he teke-

vät. Osa on pakotettu tähän ilmoitusten kirjaamistehtävään ja he ovat välinpitämättömiä. Eniten vaikuttaa se, että ei tiedetä mitä tehdään, sitten toinen osa on sitä, ettei sitten välitä. Kun on pakotettu, ammattilypeys puuttuu. (H4)

Rikosanalyysiä tekeville poliisille on tärkeää, että rikosilmoituksen selostuksen otsikossa eli ns. tiivistelmässä on kerrottu kaikki oleellinen rikosasiasta.

Jos esimerkiksi sarjoittaessa etsin isosta massasta tietynlaisia ilmoituksia, minun pitäisi siitä kolmesta rivistä (tiivistelmästä) saada selville, että tämä on juuri se juttu, joka minun pitää lukea ja se kuuluu minun selvittelemään sarjaani. (H3)

Rikosilmoituksen laadulla on kaikille haastateltaville suuri merkitys heidän ajankäyttönsä ja työmääränsä osalta. Huonolaatuisen rikosilmoituksen kohdalla joutuu korjaamaan siinä olleet virheet ja puutteet tai sitten pitää antaa palautetta alkuperäiselle kirjaajalle ja ohjeistamaan häntä tekemään tarvittavat korjaukset. Tällöin joutuu vielä odottamaan, että ne on tehty, ennen kuin pääsee tekemään omaa työtään. Huonolaatuinen rikosilmoitus moninkertaistaa työmäärän. Rikosanalyysiä tekeville poliisille huonolaatuinen rikosilmoitus aiheuttaa pahimmillaan sen, että työn tekemisestä tulee mahdotonta. Puutteellisilla tiedoilla varustettua ilmoitusta ei löydy järjestelmästä.

Rikosilmoituksen laadulla on ajallisesti suuri merkitys. Jos en saa ilmoituksesta kertalukemalla selvää tai siinä on joku merkittävä virhe ja joudun palauttamaan sen kirjaajalle ja ohjeistamaan, että ei näin. Työmäärä moninkertaistuu. (H1)

Minulla menee hirveästi aikaa, jos sitä ilmoitusta ei ole tehty laadukkaasti. Minulla on mennyt luotto Patjan-ilmoitukseen. Joudun usein kaivamaa esiin sen alkuperäisen sähköisen rikosilmoituksen, että mitä se ilmoittaja on tosiasiallisesti poliisille kertonut. Huonolaatuinen ilmoitus moninkertaistaa työn esikäsittelyssä. (H2)

Rikosilmoituksen laatu helpottaa työtäni. Sarjoittamisesta tulee puutteellinen, jos en löydä niitä juttuja, joita olen etsimässä. Eli työstä tulee puutteellista tai jopa mahdotonta. (H3)

Nykyisessä työssäni, jos saan hyvän ja laadukkaan ilmoituksen se helpottaa ja jouduttaa mun työtä oleellisesti ja huomattavasti, eli jos se on täysin puutteellisesti rakennettu, vailla minkään laista ajatusta, se voi teettää hyvinkin moninkertaisesti työtä, että joutuu ensiksi tekemään sen ilmoituksen kirjaamisen uudestaan ja sitten aloittamaan oman työni. Moninkertainen se työmäärä on. (H4)

5.2 Yleisimmät ongelmat rikosilmoituksissa

Yleisimmän puutteet rikosilmoituksissa ovat ajoneuvo-, rekisteritunnus-, yhteys- ja osoitetiedot. Yhteys- ja osoitetietojen puute vaikeuttaa myös mahdollisten rikokseen liittyvien valvontakameratalenteiden tilaamista. Netissä tapahtuneita petoksia on nykyään paljon, niistä puuttuu usein maksuihin liittyvät kuitit ja tilinumerot. Rikosilmoituksen tunnusmerkistöä ei ole aina kirjattuna selostukseen. Ajoneuvotietojen puuttuminen liittyy osin uuden Polo-järjestelmän käyttöön, jolla esim. poliisipäivystys nykyään kirjaa pääosin kaikki rikosilmoitukset, niin sähköiset- kuin asiakkaan henkilökohtaisesti päivystyksessä tekemät rikosilmoitukset. Tarkoituksena on, että tulevaisuudessa Polo-järjestelmä korvaa kokonaan Patjan rikosilmoitusjärjestelmänä. Tällä hetkellä Polo-järjestelmässä voi ainoastaan tehdä rikosilmoituksen kirjaamisen ja kaikkia rikosilmoituksia käsitellään kirjaamisen jälkeen edelleen ainoastaan Patja-järjestelmässä. Polo-järjestelmä sisältää kaikki samat asiat, kuin Patja-järjestelmä, mutta on käytössä osin helpompi järjestelmä, mutta Polossakin on omat heikkoutensa.

Rikosilmoituksen ajoneuvosyöttö, rekisteritunnus, jota juuri käsiteltiin. Kun on nettipetos kyseessä, ei ole tilinumeroita tai kuitteja toimitettu, joista tilinumerot ilmenisivät. Ei ole tarkkaa tapahtumapaikkaa tai osoitetta tiedossa, josta voisi olla valvontatallenteita tilattavissa (Pouta-tallenne). (H2)

Ihan ykkönen on yhteystiedot eli ei viitsitä ottaa joko osallisten yhteystietoja tai sitten ei esimerkiksi oteta Pouta-tallenteita varten isännöitsijän yhteystietoja. (H4)

Yleisimmän puutteet ovat olleet viime aikoina uuden Polo järjestelmän käyttöönottoon ja sen sisältöön. Ajoneuvon tiedon puuttuvat usein. Joskus ei ole edes rikosilmoituksen tunnusmerkistöä kirjattuna auki ilmoituksen selostukseen. Luokittelu on aina ollut vaikea muistaa, mutta Polossakin luokittelu on helpompi tehdä. (H1)

Rikosanalyysiä tekevän poliisin mielestä anastetun omaisuuden tunnisteen puuttuvat usein. Ajoneuvotietojen osalta analyttikko kaipaa erityisesti tietoa ajoneuvon väristä, koska sitä ei ole mistään järjestelmistä saatavissa, sekä rikollisten ajoneuvo pysäytysten osalta tietoja muista ajoneuvossa olijista, nämä tiedot on kirjattava oikeaan paikkaan. Asia korostuu ulkomaalaisten liikkuvien rikollisten osalta. Anastetun omaisuuden tunnisteen puuttuvat usein.

Jos jutussa on merkityksellistä sen jutun kannalta joku dokumentti tai laite tai joku missä on joku tunniste, se on merkittävä puute, kun esim. suurin osa polkupyörävarkauksista on ilman tunnistetta. Tai sitten puuttuu maininta, että on pyydetty, mutta asianomistajalla ei ole. (H3)

Minun ei tarvitse soittaa jutun tutkijalle tai ilmoittajalle esim. selvittääkseni minkä värinen joku auto on, tai mallinen, joka ilmoituksessa on mainittu. Ongelma koskee eniten ulkomaalaisia autoja. (H3)

Tyypillistä on se, että poliisi pysäyttää esim. rosvoauton, jonka kuljettaja saa sakot tai tulee huumejuttu tms. Sitten ilmoituksessa mainitaan, että autossa oli neljä kaveria. Niin mihinkään ei ole kirjattuna esim. tutkintamuistioon, näiden kavereiden nimiä. Varsinkin ulkomaalaisten rikollisten kohdalla unohtuu se kokonaisuus, eli he todennäköisestä kuuluvat järjestäytyneen rikollisuuden organisaatioon. Heidät on joku lähettänyt tänne tekemään rikoksia. Tämä usein partiolta unohtuu sen yhden yksittäisen näpistyksen osalta. Tällöin nämä kaikkien kavereiden tiedot ovat tärkeitä. (H3)

Rikosilmoituksissa esiintyvät virheet ovat osin täysin samoja asioita, joita yllä käsiteltiin ilmoituksessa usein puuttuvina tietoina, kuten osoitteiden, rekisteritunnusten, tilinumeroiden, puhelinnumeroiden kirjaamisvirheitä. Usein tilinumeroissa ja puhelinnumeroissa tieto on oikea, mutta kirjaamistapa väärä. Poliisin rikosilmoitusjärjestelmässä ne on ohjeistettu kirjaamaan kaikki yhteen pötköön, näin kaikki ovat samassa muodossa ja helposti löydettävissä ja sarjoitettavissa. Rikosnimikkeet on usein kirjattu virheellisesti, samoin rikosilmoituksiin kirjatut päätöstiedot. Omaisuuteen tehtävissä etsintäkuulutuksissa on virheitä. Yleinen virhe on myös henkilön syöttäminen rikosilmoitukseen pelkällä nimellä, sen korjaaminen on työlästä.

Tapahatumaosoite on väärin, esim. K-Market Ruusu, joka ei osoite. Kirjaaja ei etsi sitä virallista osoitetta. Puhelinnumerot ja tilinumerot on kirjattu väärään muotoon, välilyöntien kanssa. Virhe on myös tämä sähköisen ilmoituksen kopioiminen sellaisenaan. Asia- virheet mm. rikosnimikkeet, auton rekisteritunnus on eri ajoneuvoblogissa (syöttökentässä) ja selostuksessa, vaikka ovatkin välillä inhimillisiä näppäily virheitä. Ei tarkasteta tietoja ATJ:stä (ajoneuvotietojärjestelmästä), että asianomistaja on kirjannut ilmoitukseen rekisteritunnuksen oikein. (H2)

Yksi mikä toistuu lähes päivittäin, on että henkilöt syötetään Patja-järjestelmään ilman henkilötunnusta eli ne syötetään pelkällä nimellä. Ja se tuottaa paljon työtä, kun joutuu sen poistaman, kaikki osallisuudet ja kuulutukset pois ja luomaan uuden henkilön. (H4)

Yleisimmän virheet, äsken käyty jo paljon läpi virheitä. rikosnimike on tyypillinen. Rikosilmoituksen päätökset ovat paljon vääriä. (H1)

Rikosilmoituksissa olevia virheitä korjataan sen perusteella, mikä on kunkin haastateltavan työtehtävä ja kuinka isosta virheestä on kysymys. Jos virhe on pieni, eikä sillä ole vaikutusta asian käsit-

telyyn tai asiakkaaseen, sitä ei yleensä korjata. Mitä suuremmasta virheestä on kysymys, sitä yleisemmin virhe korjataan tai sitten palautetaan korjattavaksi sille alkuperäiselle kirjaajalle. Tutkintaan meneviä ilmoituksia ei korjata niin paljon kuin keskeytykseen meneviä pimeitä rikoksia. Kun sähköisiä rikosilmoituksia on kerääntynyt paljon ja järjestetään kirjaustalkoita, korjattavien ilmoitusten määrä kasvaa.

En yleensä korjaa. Jos on virhe, joka täytyy korjata, palautan sen kirjaajalle. Talkootilanteissa korjaamisen määrä kasvaa. Pieniä virheitä ei korjata, jos asiakkaalle tilanne on sellainen, ettei virheellä ole merkitystä. (H1)

Joudun päittäin korjaamaan jotain. Jos 30 uutta juttua otan päivässä niin 15–20:een teen jotain korjauksia. Eli se on jopa puolet tai enemmän jutuista. Ja nämä eivät ole pieniä virheitä, vaan oleellisia seikkoja. Monesti on niin nykyään, että kun on sähköinen rikosilmoitus, joudun lukemaan sen sähköisen (asiakkaan tekemän), että saan siitä sen paremman käsityksen, kuin siitä minkä se virkamies on raapinut. (H4)

Tiettyjä asioita en korjaa. Tutkintaan meneviä ilmoituksia en korjaa, olen ajatellut sen niin, että joutuisin joka ilmoitusta korjaamaan ja se saisi sen asian anteeksi, joka sen on kirjannut väärin siihen ilmoitukseen. Haluan että seuraava käsittelijä ei luule kirjaajan tehneen sitä työtä, eikä minulla ole siihen aikaa. (H2)

Rikosanalyysiä työssään tekevä poliisi käsittelee isoksi osaksi jo keskeytettyjä rikosilmoituksia, joiden korjaaminen on paljon työläämpää, eikä siihen korjaamiseen ole analyytikolla aikaa. Eikä ilmoitusten korjaamien myöskään analyytikon työtehtäviin kuulu.

Yleensä en korjaa rikosilmoituksessa olevia virheitä, en jaksa avata niitä. Patjassa se on liian vaikeaa, siihen minulla ei ole aikaa. (H3)

Kaikki haastateltavat antavat palautetta rikosilmoituksissa havaitsemistaan virheistä ja puutteista. Palautteen antamisen määrässä on iso ero, riippuen missä työtehtävissä henkilö on eli esihenkilöasemassa olevat antavat tätä palautetta enemmän, koska he katsovat sen kuuluvat heidän työtehtäviinsä. Ryhmässä olevat työntekijät ilmoittavat yleensä havaitsemistaan virheistä eteenpäin esihenkilölle ja tämä antaa palautteen eteenpäin. Kaikkiin isoihin virheisiin ja puutteisiin puututaan ja annetaan palautetta ja korjausohjeet kirjaajalle. Ajan puute on suuri syy, että palautetta ei ehditä kaikesta siitä antaa mistä pitäisi eli virheet eivät mene eteenpäin kirjaajalle ja ne toistuvat. Palautteen antaminen hidastaa työn myös tekemistä, pitää odottaa, että korjaukset on tehty, ennen kuin omaa työtään pääsee tekemään eteenpäin.

Annan pääosin aina palauteta, kun korjattavaa löytyy. (H1)

Kokeneemmille poliiseille en yleensä laita palautetta. Nuorille poliiseille kyllä lähetän palautetta, he eivät välttämättä vielä osaa tai kukaan ei ole koskaan neuvonut. (H2)

Silloin tällöin annan palautetta, lähetän jutun tutkijalle tai kirjaajalle tiedon asiasta. Liikaa ei viitsi negatiivista palautetta antaa, muuten käy niin että joku pahoittaa mielensä, eikä seuraavaksi kirjoita ollenkaan. (H3)

Palautteen osalta minun ryhmäläiseni reklamoivat minulle, että siellä tehdään huonoa työtä, pyrin sitten antamaan palautetta kirjaajalle. Mutta puutteita on hyvin runsaasti, ei aika riitä kaikkeen, mutta kyllä olennaiset. Palautteen määrä vaihtelee, mutta sanotaan, että viikoittain tulee joitakin ilmoituksia. Palauttaisin paljon enemmän, mutta sitten en pysty enää hallitsemaan sitä massaa, kun se jää avoimeksi odottamaan korjausta. (H4)

Haastatteluista nousi esiin tarve saada jonkinlainen palautejärjestelmä, jolla palaute saadaan kootusti hoidettua oikeaan paikkaan alkuperäiselle kirjaajalle ja virheet säännöllisesti korjattavaksi.

Jokaisen pitää ymmärtää, että mikään ei muutu, jos sinä et huomautta siitä väärin tehdystä työstä. Virheiden tekeminen moninkertaistuu, jos siihen ei heti puututa. (H1)

Jonkinlainen palautekanava pitäisi olla, joku laatuvaastava tms. jolle asia kuuluu. Tärkeää että palaute menee sille ensimmäiselle ilmoituksen kirjaajalle. (H3)

Kyllä meidän enemmän pitäisi tähän kiinnittää huomiota ja palauttaa ja neuvoa ja opastaa. (H4)

5.3 Rikosilmoituksen kirjaamisen ohjeistus

Patja-ohje oli kaikille muille haastateltaville tuttu, mutta yhden ei ole siihen tarvinnut tutustua, koska hänen työtehtäviinsä ei ole kuulunut rikosilmoitusten kirjaaminen yli 15 vuoteen. Patja-ohjetta haastateltavat pitivät pääosin hyvänä, mutta se on kaikkien mielestä liian pitkä, mikä varmaan osin syy, ettei sitä lueta ja käytetä riittävästi. Tosin juuri laajuutensa vuoksi ohje sisältää kaiken tarpeellisen laadukkaan rikosilmoituksen kirjaamista varten. Kaikilla ei ole tiedossa etsi-toiminto, jolla tarvittavan kohdan ohjeesta löytää helpommin. Sähköiset rikosilmoitukset kirjataan nykyisin osittain Polo-järjestelmässä. Lounais-Suomen poliisipäivystyksissä on siirrytty käyttämään sitä pääsääntöisenä kirjaamisjärjestelmänä, joten heille on tärkeää myös Polo-järjestelmän ohjeistus. Päivystysryhmällä on käytössään paljon muutakin itse tehtyä rikosilmoituksen kirjaamiseen liittyvää ohjeistusta.

Patja-ohje on oikein hyvä, mutta se on niin pitkä. Polo-järjestelmä on tullut niin vahvasti ja on korvaamassa Patjan ilmoituksen kirjaamisessa. Olemme ohjeistaneet myös, että tiskillä asiakkaiden tekemät rikosilmoituksen kirjataan Polossa. Patja-ohje on hyvä, se antaa syventävää tietoa kaikkien Patjan osioiden syöttämistä varten, mitä niihin laite-taan. Meillä on ryhmässä valtavasti omaa oheistusta, oma sähköinen kansio, sekä tu-lostettava "pruju", johon on kirjattu kootusti kaikki tarpeellinen, sen voi pitää alkuun koko ajan esille. (H1)

Patja-ohje on luotaantyöntävä, ulosanti on huono. Se on niin laaja ja kokeneelle poliisille suurin osa on tuttua, sieltä on mielestäni vaikea löytää jotain pientä yksityiskohtaa, jota juuri tarvitsisit. (H2)

En ole Patja-ohjetta hirveästi enää viime aikoina käyttänyt, mutta aina silloin tällöin, siellä on se etsi toiminto, jota tulee käytettyä. Minun mielestäni se on hyvä sellainen yleisohje ja se on mielestäni helppokäyttöinen. Ohje on kattava ja hyvä. Se on kyllä laaja, mutta tukehtuuko se osin siihen. (H4)

Rikosilmoituksen kirjaamisohjeen osalta on hajontaa mielipiteissä, sillä eri työtehtävässä olevat kai-paavat erilaista ohjetta, toiset kaipaavat laajaa, vähän kaiken kattavaa, toiset lyhyempää ty pistettyä versiota. Poliisipäivystyksessä rikosilmoituksen kirjaamiseen kaivataan seikkaperäistä ohjetta, joka sisältää malleja erityyppisten ilmoitusten kirjaamiseen, sekä sisältää Patja- että Polo-järjestelmän ohjeistuksen. Päivystystyössä tärkeää on, että ohje sisältää myös tarkat ohjeet, mihin tutkintaryh-miin rikosilmoitukset kirjataan tutkittavaksi. Rikosilmoituksia jatkokäsittelyt kaipaavat ohjetta vai-keampiin ja harvemmin eteen tuleviin kirjaamisiin. Helppokäyttöisyys ja hakuominaisuudet ovat tär-keitä ohjeessa. Myös keskeytetyn rikosilmoituksen avaamisen ohjeistusta kaivattiin, että asianmu-kaiset korjaukset ja lisäykset on helppo tehdä. Tämä ohjeistus puuttuu jostain syystä kokonaan Patja-ohjeesta.

Patja-ohjeen pitää olla seikkaperäinen, erilaisia lajityyppejä sisältävä. Valmiita malleja, miten eri ilmoitustyyppit kirjataan. Sen pitää sisältää sekä Polo, että Patja-ohjeet. Tarkat ohjeet, mitkä juttutyypit menevät mihinkin ryhmään tutkittavaksi. Myös ohjeet miten kes-keytetty juttu avataan, että voidaan kirjata siihen lisäykset. Ettei siirretä työtä ja ilmoiteta lisäyksistä eteenpäin toiselle. (H1)

Ohjeen tulisi olla helppokäyttöinen, että voit helposti palata siihen, kun vastaan tulee harvinaisempia kirjaamisjuttuja, esim. kuuluko tämän tyyppinen ajoneuvo SIS-kuuluttaa. Ohje poliisille ei saisi olla liian laaja, että se ei sisällä kaikkia mahdollista. Itse työssäni kaipaisin ohjetta, jossa on vaikeamman ja harvemmin syötettävät asiat helposti löydettä-vissä. (H2)

Sen tarvitsisi olla aika yksinkertainen käyttää, typistetty, että se on helppolukuisempi.
(H4)

5.4 Rikosilmoituksen kirjaamisen koulutus

Kaikkien mielestä rikosilmoitusten kirjaamiseen liittyvää koulutusta pitäisi olla enemmän, sekä poliisikoulun opiskelijoilla, että työpaikalla. Poliisikouluharjoittelijoiden osaamistaso on laskenut, vastuuta koulutuksesta on siirretty poliisilaitoksille, rikosilmoitusten kirjaamiskoulutus annetaan käytännössä työharjoittelujaksolla poliisipäivystyksissä, joten saadun koulutuksen taso vaihtelee harjoittelupaikan mukaan. Myös työpaikkakoulutusta lisättävä. Perustason kertauskoulutusta pitäisi olla kaikille, jotka rikosilmoituksia joutuvat kirjamaan. Työaikaa tämä vaatii paljon. Erityisesti koulutusta on kohdennettava niille henkilöille, jotka työkseen kirjaavat rikosilmoitukisa, pääpaino koulutuksessa pitäisi olla tällä hetkellä YPA-asevilla ilmoituksia kirjaavan henkilöstön kouluttamisessa.

Poliisikouluharjoittelijoissa on hurjia yksilö eroja. Kaikki käyvät harjoittelujakson aikana jossain päivystysryhmässä. Poliisikoulussa saadaan hyvin ylimalkainen ja yleisluonteinen koulutus rikosilmoituksen kirjaamiseen, tämä on ymmärrettävää. Harjoittelijat koulutetaan kirjaamiseen poliisilaitoksilla. Kun kirjaamisia laajennettiin YPA-aseville, kaikille tarjottiin koulutusta, kaikki eivät halunneet, varsinkaan että menisimme sinne pitämään koulutuksen. Noin puolet asemista saatiin ETÄ-koulutukseen mukaan. Koulutusta ollaan valmiina antamaan kaikille, annettaisiin enemmän, mutta työajan käyttö on rajallista.
(H1)

Kyllä näissä poliisiharjoittelijoiden ja vasta valmistuneiden poliisien kirjaamissa on virheitä. Poliisiharjoittelijoiden osaaminen ei ole tarvittavalla tasolla. Mielestäni työpaikkakoulutusta tarvitaan lisää, mutta se pitäisi juuri kohdistaa oikeisiin henkilöihin, jotka sitä tarvitsevat, YPA-asemat ja kaikki ilmoituksia kirjaavat. (H2)

Poliisiharjoittelijoille pitäisi järjestää sellainen koulutus, jossa opetetaan, miten rikosilmoitus tehdään oikein. Jonkinlainen kertaamiskoulutus Patjan kirjaamisesta pitäisi olla.
(H3)

Rikosilmoituksen kirjaamiseen poliisikouluharjoittelijoita tai vastavalmistuneita ei ole koulutettu hyvin, olen sitä ihmetellyt. Koulutus on jotenkin muuttunut, itsellä oli se paremmin hanskassa. Nykyisin työpaikkakoulutus rikosilmoituksen kirjaamisen osalta on vähäistä, ihan niin kuin perustyö. En muista, että koska viimeksi oli järjestetty. (H4)

Haastateltavista puolet kokivat saaneensa riittävästi koulutusta rikosilmoituksen kirjaamisesta, yksi koki saaneensa hyvin vähän ja yksi ei muista koskaan saaneensa, mutta hänen työhönsä ei ole kuulunut niiden kirjaaminen yli 15 vuoteen. Tärkeä osa saadusta koulutuksesta on ns. työn kautta oppimista, monipuolisilla poliisin työtehtävillä ovat merkitystä.

Itse olen saanut riittävästi koulutusta, työ on opettanut. Eri työtehtävillä on tärkeä merkitys, on nähnyt asian monelta eri puolta. Koulutuksen osalta on tärkeää, että otetaan palaute vastaan tehtyjen virheiden ja puutteiden osalta. (H1)

Rikosilmoituksen kirjaamisen osalta en ole paljon saanut mitään opastusta, silloin vaan tehtiin. En muista saaneeni palautetta kirjaamisen osalta kenttätyötä tehdessäni. (H4)

5.5 Esihenkilötyön merkitys

Kaikki haastateltavat olivat samaa mieltä siitä, että esihenkilötyöllä on suuri merkitys rikosilmoitusten laatuun. Esihenkilö on vastuussa omien työntekijöidensä osaamistasosta, hän tarkastaa tehdyn työn laadun ja hän asettaa työn vaatimustason työntekijöille. Palautteen antaminen on erityisen tärkeää niin oppimisen, kuin laadun kannalta. Laadun osalta työ on jatkuvaa ja koko organisaation on tehtävä työtä sen eteen.

Esimies on laadun lukko viimeisenä, jos tekee huolellisesti työnsä, riittävällä laajuudella ja pitää olla rohkeutta palauttaa ne virheet, ei tee itse. Jokaisen pitää ymmärtää, että mikään ei muutu, jos sinä et huomauta siitä väärin tehdystä työstä. Virheiden tekeminen moninkertaistuu, jos siihen ei heti puututa. Työn laatu ei parannu koskaan eteenpäin, ellei siihen yksilötasolla puututa. Vaatimukset oltava yhdenmukaiset, jotta laatu säilyy. Ilmoituksen kirjaajan on tärkeä osata asettua toisen henkilön asemaan, ulkopuolisen pitää ymmärtää siitä, mitä on tapahtunut. Ilmoituksen laadun osalta työ on alati jatkuvaa, kaikki, koko organisaatio tekee osaltaan työtä sen eteen. (H1)

Esihenkilötyö on merkityksellistä. Sillä on merkitystä, mitä esihenkilö vaatii työntekijöiltään. Jos itse teen päätöksen juttuun, teen sen sellaisella laadulla, että voisin itse sen päätöksen esimiehenä allekirjoittaa. (H2)

Tuntuu siltä, ettei kukaan esihenkilö oikein seuraa näiden rikosilmoitusten laatua, jos koko ajan tulee tuollaisia pikku...(virheitä). Pitäisikö olla joku esim. tutkinnan esihenkilö, jolla laitettaisiin se tieto, että tässä ja tässä ilmoituksessa on seuraavat puutteet ja hänen tehtävänsä olisi antaa se palaute sille kirjaajalle. (H3)

Esimiestyöllä on suuri merkitys, kaikki lähtee siitä esimiestyöstä. Periaatteessa esimiehen tulee huolehtia henkilöstön osaamisesta ja ammattitaidosta ja ylläpidosta sekä siinä on se valvontavastuu, että näin myös tehdään. Ne, jotka niitä kirjaavat, niin esimiehen tulisi sitä valvoa. Kyllä meidän enemmän pitäisi tähän kiinnittää huomiota ja palauttaa ja neuvoa ja opastaa. (H4)

6 YHTEENVETO, JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA

Tämän työn päätavoitteena oli rikosilmoitusten laadun parantaminen eli sen selvittäminen, mitkä kaikki asiat vaikuttavat rikosilmoituksen laatuun, jotta voimme parantaa laatua ja pitää sen hyvänä. Pyrin tutkimuksessani selvittämään, mitä Turun pääpoliisiaseman päivystys-, esikäsittely- ja analyysitehtävissä olevat poliisit ajattelevat siitä, mitkä asiat tekevät rikosilmoituksesta laadukkaan, millainen on tällä hetkellä poliisilaitoksella kirjattavien rikosilmoitusten laatu, miten sen on ajan kuluessa muuttunut, mitkä asian vaikuttava eniten laatuun ja miten rikosilmoituksen laatu vaikuttaa heidän työhönsä. Halusin selvillä heidän mielipiteensä yleisimmistä ongelmista rikosilmoituksissa ja niistä annettavasta palautteesta sekä siitä, mitä mieltä he ovat rikosilmoituksen kirjaamiseen liittyvästä ohjeistuksesta, rikosilmoituksen kirjaamiseen liittyvästä koulutuksesta, sekä esihenkilötyön vaikutuksesta rikosilmoituksen laatuun.

6.1 Yhteenveto rikosilmoituksen laadusta ja siihen vaikuttavista tekijöistä.

Ensimmäisenä tutkimuksessani selvisi, millainen on laadukas rikosilmoitus, millainen niiden laatu tällä hetkellä, miten laatu on muuttunut ja miten laatu vaikuttaa työhön. Tutkimukseni mukaan laadukas rikosilmoitus on annettujen ohjeiden mukainen, siihen on kirjattu kaikki juuri siihen rikokseen olennaisesti liittyvät asiat, kaikki asianosaiset yhteystietoineen sekä miten he liittyvät asiaan ja selostukseen kirjoitetun tekstin pitää olla kirjoitusvirheistä huolimatta ymmärrettävää, että lukija ymmärtää mistä on kysymys.

Tutkimuksen perusteella rikosilmoituksen laatu on tällä hetkellä hyvin vaihtelevaa, pääosin laatu on keskitasoltaan kohtuulista, osa on hyviä ja osa taas on huonoja, jopa luokattoman huonoja. Tutkimuksessa nousi useaan kertaan esiin se, että 1.4.2023 alkaen sähköisiä rikosilmoituksia on alettua jakaa kirjattavaksi YPA-asemille. Tämä muutos on selvästi viimeaikaisen rikosilmoituksen laadun laskemisen taustalla. Sähköisiä rikosilmoituksia kirjaa nyt useat henkilöt, joiden työtehtäviin se ei ole kuulunut pitkään aikaan tai ei koskaan. Nämä henkilöt eivät ole saaneet kirjaamiseen riittävää koulutusta. Työ on myös heille määrätty, joten tämän on selvästi vaikuttanut heidän asennoitumiseensa tähän työhön. Kuluneen kesän aikana havaitsin tämän laadun tason laskun myös itse, kun työskentelin kahden kuukauden ajan rikosten esikäsittely-yksikössä.

Rikosilmoitusten laadun taso on tutkimuksen perusteella myös pidemmällä aikavälillä laskenut. Iso syy siihen on viime vuosien aikana koko ajan tasaisesti lisääntynyt sähköisten rikosilmoitusten määrä. Sähköinen rikosilmoitus on asiakkaan helppo tehdä ja poliisilla on velvollisuus kirjata ilmoitus aina, kun asiakas tuntee, että rikos on tapahtunut. Ongelma on myös itse sähköinen rikosilmoitusjärjestelmä ja se puutteet, järjestelmä ei neuvo riittävästi asiakasta, mitä siihen ilmoitukseen pitäisi kirjata. Myös henkilökohtaisesti poliisipäivystyksessä vastaanotettujen ilmoitusten laatu on laskenut. Koska sähköisten rikosilmoitusten suuri määrä on lisännyt päivystyshenkilökunnan työtä, näkyy suuri työkuormitus kaikessa työssä. Kaikkien tiedossa on, että henkilökuntaa on liian vähän työmäärään nähden.

Rikosilmoituksen laatuun vaikuttaa tutkimuksen perusteella monet asiat, selvästi eniten vaikuttaa poliisin osaamistaso ja työkokemus, kuinka paljon on ollut erilaisia työtehtäviä sekä valvonta ja hälytystoiminta- että rikostorjuntasektorilla, kaikki asiakaskontaktit, että osaa kysyä niitä oikeita asioita, tietää mitkä asiat ovat kussakin rikosilmoituksessa tärkeitä. Myös poliisin asenne omaan työhön vaikuttaa paljon hänen työnsä laatuun, erityisesti miten suhtautuu epämiellyttäviin työtehtäviin. Analyytikolle rikosilmoituksen selostuksen tiivistelmäosalla on tärkeä merkitys, siitä pitää jo selvittää kaikki olennainen, koska hän käy läpi isoja ilmoitusmääriä. Analyytikko törmää sarjoitustyössä usein ongelmaan, että ulkomaalaisten ajoneuvojen väritiedot puuttuvat, tätä tietoa ei ole mistään järjestelmästä haettavissa, ellei poliisi ole sitä kirjannut.

Toiseksi tutkimuksessani selvisi yleisimmät ongelmat eli puutteet ja virheet rikosilmoituksissa, sekä näiden korjaaminen sekä palautteen antaminen. Yleisimpiä puutteita ovat ajoneuvo-, osoite- ja asiansaisten yhteystietojen puuttuminen. Myös erityisesti netissä tapahtuviin petosrikoksiin liittyvien kuitti- ja tilitietojen puuttuminen. Nykyinen ajoneuvotietojen puuttuminen liittyy osittain uuden Polojärjestelmän laajentumiseen myös rikosilmoituksen kirjaamiseen.

Tutkimuksen perusteella rikosilmoituksissa esiintyvät virheet ovat pääosin samoja, kuin ilmoituksista puuttuvat asiat eli virheet osoitteissa, rekisteritunnuksissa, tilinnumeroissa ja puhelinnumeroissa. Hyvin tyyppillistä on myös se, että itse tieto on puhelinnumeron tai tilinumeron osalta oikein, mutta kirjaamismuoto on väärä ja se vaikeuttaa huomattavasti rikosasioiden yhdistämistä toisiinsa. Yleinen virhe on myös henkilön syöttäminen rikosilmoitukseen ilman henkilötunnusta, jonka korjaaminen on työlästä.

Rikosilmoituksessa olevia puutteita tai virheitä korjataan ja palautetta näistä annetaan tutkimuksen perusteella vaihtelevasti, siihen vaikuttaa virheen suuruus ja henkilön työtehtävät. Osittain korjauksia tehdään itse ja sitten taas osin palautetaan ilmoitus alkuperäiselle kirjaajalle ohjeiden kanssa. Esimiesasemassa olevat antavat palautetta enemmän, koska he katsovat sen kuuluvat työtehtä-

viinsä ja he tekevät sitä myös oman ryhmänsä työntekijöiden puolesta. Työkiireiden takia ilmoitusten korjaamisia ja palautteen antamista kirjaajalle ei ehditä aina tehdä, vaikka pitäisi. Kaikki ymmärtävät, että palautteen antaminen alkuperäiselle virheen tekijälle on tärkeää rikosilmoitusten laadun kannalta. Muuten samat virheet toistuvat yhä uudelleen. Tutkimuksessa nousi esiin tarve saada jonkinlainen palautejärjestelmä, jolla saataisiin helposti ja kattavasti palaute ja korjausohjeet alkuperäisille kirjaajille.

Kolmanneksi tutkimuksessani selvisi mitä mieltä ollaan rikosilmoituksen kirjaamisen ohjeista ja milaista ohjeen pitäisi olla. Patja-ohjetta kaikki pitivät hyvänä, koska se sisältää pääosin kaiken, mitä kirjaajan pitää osata kirjatakseen hyvä ja laadukas rikosilmoitus. Ongelmana on selvästi se, että ohje on hyvin pitkä, mikä vaikeuttaa sen käyttöä. Tutkimuksessa selvisi, että erilaisissa työtehtävissä olevat poliisit kaipaavat erilaista ohjetta, päivystystyössä rikosilmoitusten kirjaaja tarvitsee hyvin laajaa ja yksityiskohtaista, valmiita eri rikostyyppien kirjaamismalleja sisältävää ohjetta, joka sisältää sekä Patja- että Polo-järjestelmän ohjeet, koska he kirjaavat nykyään Polo-järjestelmässä kaikki rikosilmoitukset. Rikosilmoituksia jatkokäsittelevät kaipaavat ohjetta, josta löytää helposti vaikeampia ja harvemmin eteen tulevia kirjausasioita. Tutkimuksen mukaan ei ole myöskään työntekijöillä tiedossa, kuinka paljon ohjeistusta on olemassa poliisipäivystyksessä, eikä kaikilla ole tiedossa esimerkiksi Patja-ohjeen hakuominaisuus. Ohjeita on olemassa paljon, kun vain osaa hakea ne esiin ja hakea niistä tarvittavat kohdat.

Neljäntenä tutkimuksessani selvisi mitä mieltä ollaan rikosilmoituksen kirjaamisen kouluttamisesta. Rikosilmoituksen kouluttamista on liian vähän sekä poliisikoulussa, että työpaikalla. Koulutusta kaikille kaivataan lisää ja koulutuksen pitäisi olla mahdollisimman yhdenmukaistaja, laadukasta sekä sitä pitää toteuttaa lähiopetuksena.

Viidentenä tutkimuksessani selvisi, mikä on esihenkilön osuus rikosilmoitusten laadun osalta. Esihenkilötyön merkitys on suuri, koska esimies on vastuussa omien työntekijöidensä osaamistasosta. Esimies asettaa vaatimukset työn laadusta ja hänen on valvottava työn jälkeä. Olennainen asia laadun tason paranemisesta ja pysymisestä hyvänä on palaute tehdyistä virheistä ja niiden korjaaminen ja tätä kautta oppiminen.

6.2 Johtopäätökset tutkimuksesta

Omasta mielestäni onnistuin tutkimuksessani hyvin ja sain vastattua asettamiini tutkimuskysymyksiin. Aihe oli sellainen, että se kiinnosti kaikkia tutkimukseen osallistujia ja oli heidän mielestään tarpeellinen. Ajankohta tutkimukselle oli hyvä, koska tämän vuoden keväällä 1.4.2023 Lounais-Suo-

men poliisilaitoksella tehtiin päätös, että sähköisten rikosilmoitusten kirjaamisvastuuta siirrettiin Turun ja Porin poliisipäivystysten lisäksi samaan aikaan perustetuille yleispoliisiasemille eli ns. YPA-asemille. Tutkimukseni perusteella voin sanoa, että tällä uudistuksella on ollut vaikutusta rikosilmoituksen laatuun, sillä laadun taso on laskenut huhtikuun alun jälkeen. Tämän tason laskun olen havainnut myös itse työssäni tänä kesänä. Sähköisten rikosilmoitusten suuri määrä on tietysti lisännyt poliisin työmäärää. Kaikilla on tiedossa, että poliisilla on liian vähän henkilökuntaa työmäärään nähden. Tähän me emme voi vaikuttaa, mutta rikosilmoitusten laatuun me tutkimuksen perusteella voimme vaikuttaa. Tutkimukseni perusteella rikosilmoituksen laadun tasoon vaikuttaa paljon kirjaavan poliisin osaamistaso. Tähän voimme vaikuttaa lisäämällä rikosilmoituksen kirjaamisen kouluttamista. Tutkimuksen perusteella lisää koulutusta tarvitsevat niin poliisikoulun oppilaat, poliisilaitoksiin tulevat poliisikouluharjoittelijat ja kaikki rikosilmoituksia kirjaavat poliisit.

Erityisen tärkeä kohderyhmä koulutukseen on tällä hetkellä Lounais-Suomen poliisilaitoksella YPA-asemien työntekijät, joiden työtehtäviin on huhtikuun alun uudistuksesta lähtien kuulunut sähköisten rikosilmoitusten kirjaaminen. Tutkimuksessa selvisi, että heillä on Turun pääpoliisiaseman päivystysryhmässä laadittu koulutuspaketti ja päivystysryhmällä on myös kattavasti erilaista rikosilmoituksen kirjaamista koskevaa ohjeistusta. Päivystysryhmä oli valmistautunut kiertämään kaikki YPA-asemat ja antamaan koulutukset lähiopetuksena, mutta tätä ei haluttu, vaan asemilla haluttiin hoitaa koulutus itse. Etäkoulutus oli saatu järjestymään niin, että puolet asemista osallistuivat siihen. Tutkimuksen perusteella tämä koulutus ei ole ollut riittävä. YPA-asemilla ilmoituksia kirjaava henkilökunta tarvitsee selvästi lisää koulutusta ja nimenomaan lähiopetuksena, päivystysryhmän yhdenmukaisesti vetämänä, jolla rikosilmoitusten sisältöä saadaan yhtenäistettyä ja laatua parannettua.

Kuten aiemmin jo totesin kaikki rikosilmoituksen kirjaavat tarvitsevat tutkimuksen mukaan lisää työpaikkakoulutusta. Koska tutkimuksen mukaan rikosilmoituksen laadulla on iso vaikutus kaikkien rikosilmoituksia käsittelevien henkilöiden työaikaan, huono laatu moninkertaistaa työmäärän. Tämän vuoksi on parannettava työn laatua työajan säästämiseksi jatkossa. Työajan käyttö on koulutukseen rajallista, mutta panostamalla kaikkien riittävään kouluttamiseen säännöllisesti, jatkossa pitkällä tähtäimellä tulee säästymään paljon työaika.

Kouluttamiseen liittyy olennaisena asiana rikosilmoituksen kirjaamisen ohjeistus ja koulutusmateriaali. Tutkimuksessa selvisi, että tarvittavaa materiaalia on olemassa, nyt vain pitää käynnistää koulutukset. Uusi parempi ja helppokäyttöisempi ohjeistus on aina tervetullut, mutta se on aivan oma työnsä.

Tutkimuksessa selvisi, että esihenkilötyöllä on iso merkitys rikosilmoitusten laatuun ja että tähän samaan kytkeytyy selvästi myös rikosilmoituksen virheisiin ja ongelmiin puuttuminen sekä niistä palautteen antaminen. Esihenkilön tehtävänä on olla laadussa ns. viimeinen lukko, sillä esihenkilö

määrittää työntekijöidensä työn vaatimuksen tason. Koska esihenkilö vastaa työntekijöidensä osaamistasosta, on hänen vastuullaan myös järjestää koulutusta, jos osaamistasossa on puutteita. Esihenkilön työhön kuuluu työntekijöiden työn laadun tarkastaminen ja palautteen antaminen. Esihenkilöllä on myös asemansa vuoksi helpompi antaa palautetta oman ryhmänsä ulkopuolelle ja myös hänen työtehtäviinsä se kuuluu. Työntekijätasolla palautteen antaminen koetaan vaikeammaksi, tärkeää on muistaa kuitenkin ilmoittaa omalle esimiehelleen havaitsemistaan virheistä. Vain kaikkiin virheisiin säännöllisesti puuttamalla ja palautetta antamalla, voidaan saada kaikissa oppimista aikaiseksi ja saadaan parannettua näin rikosilmoitusten laatua. Tutkimuksen perusteella kaivattiin myös jonkinlaista palautekanavaa tms., minkä kautta jokaisen työntekijän asemastaan tai työtehtävästään riippumatta olisi helppo antaa palautetta rikosilmoituksissa havaitsemistaan virheistä ja tieto saavuttaa alkuperäisen kirjaajan, joka on virheen tehnyt. Tämä olisi hyvä keino parantaa palautteen antamista ja oppimista.

6.3 Pohdintaa

Koko opinnäytetyön ajan olen pyrkinyt miettimään omia ratkaisujani, olen joutunut ottamaan huomioon, onko keräämäni materiaali sekä siitä tekemäni analyysi kattavaa ja tekemäni työ luotettavaa. Valitsin haastateltavakseni kokeneita, eri asemassa ja erilaisia työtehtäviä poliisin päivystys-, esikäsitely- ja analyysitehtävissä tekeviä henkilöitä, jotta saisin mahdollisimman monipuolisia ja kattavia vastauksia tutkimuskysymyksiini. Vertailin myös tutkimukseni tuloksia aikaisempaan tutkimukseen ja molemmissa esiintyi samoja ongelmia. Nämä asiat parantavat tutkimukseni yleispätevyyttä.

Nauhoitin kaikki haastattelut ja litteroin ne parantaakseni tutkimukseni luotettavuutta. Jos haastattelutilanteessa en ollut varma tekemästäni tulkinnasta, varmistin asian haastateltavalta. Teemoihin jakamiani vastauksia luin läpi useita kertoja ja pohdin niitä eri kantilta, varmistaakseni sen, että tulkintani oli oikea. Haastattelujen vastauksissa toistui useaan kertaan samat asiat, mikä vähensi väärin tulkintojen mahdollisuutta.

Tutkimukseni perusteella tulisi Lounais-Suomen poliisilaitoksella tehdä rikosilmoituksen laadun parantamiseksi toimia rikosilmoituksia kirjaavan henkilökunnan säännöllisen kouluttamisen eteen. Tutkimastani aiheesta voisi tehdä useampia jatkotutkimuksia. Myöhemmässä vaiheessa olisi hyvä tutkia asiaa uudelleen Lounais-Suomen poliisilaitoksella ja vertailla sitä tähän tutkimukseen. Koska samat ongelmat ovat oman kokemukseni mukaan valtakunnallisia, olisi myös syytä tutkia tätä asiaa valtakunnallisesti.

Lopuksi haluan vielä kiittää kaikkia haastattelemani henkilöitä heidän arvokkaasta työpanoksestaan tämän opinnäytetyön mahdollistamiseksi.

LÄHTEET

Alasuutari, Pertti 1999: Laadullinen tutkimus. 3. uud. painos. Tampere: Vastapaino.

Esitutkintalaki, ETL

Eskola J & Suoranta J 1998: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Pesonen Herkko 2007: Laatua -Asiantuntijaorganisaation laatuopas. Herkko Pesonen & Infor OY, Juva.

Poliisihallitus: Tietojen kirjaaminen poliisiasian tietojärjestelmään (PATJA), ohje, 2020/2013/5231, 1.1.2014 – toistaiseksi

LIITE 1: TEEMAHAASTATTELURUNKO

Haastateltavan pohjatiedot: Työtehtävät nyt, aikaisemmat työtehtävät, virkaikä

1. Laatu
 - Mitä laatu on?
 - Millainen on laadukas rikosilmoitus?
 - Millainen on tällä hetkellä rikosilmoitusten laatu Lounais-Suomen poliisilaitoksella?
 - Mitkä asiat omasta mielestäsi vaikuttavat eniten rikosilmoituksen laatuun?
 - Onko laadussa tapahtunut muutosta ajan kuluessa?
 - Millainen on rikosilmoituksen laadun merkitys omassa työssäsi?

2. Yleisimmät ongelmat
 - Millaisia puutteita on yleisimmin rikosilmoituksissa?
 - Millaisia virheitä on yleisimmin rikosilmoituksissa?
 - Kuinka usein joudut korjaamaan rikosilmoituksen tietoja, selostuksen sisältö?
 - Palaute saaminen/antaminen rikosilmoituksen puutteista ja virheistä?

3. Ohjeistus
 - Mitä mieltä olet PATJA-ohjeesta?
 - Millaisen tulisi rikosilmoituksen kirjaamiseen liittyvän ohjeen olla sinun mielestäsi?

4. Koulutus
 - Mitä mieltä olet rikosilmoituksen kirjaamisen kouluttamisesta, poliisiopiskelijat, työpaikkakoulutus?
 - Oletko itse saanut riittävästi rikosilmoituksen kirjaamiseen liittyvää opastusta ja koulutusta?
 - Pitäisikö koulutusta rikosilmoituksen kirjaamisesta lisätä tai muuttaa jotenkin?

5. Esihenkilötyö
 - Millainen on esihenkilötyön merkitys rikosilmoituksen laadussa?